RIB Transportschaarste

07-02-2023

Paula Schulze & Freek Vossen

Gemeente Utrecht

Inhoud

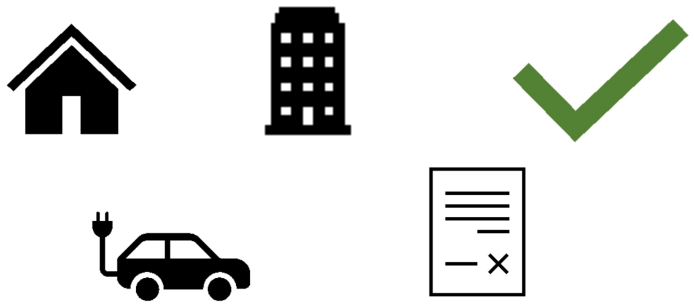
1. Samenvatting
2. Impact op gemeentelijke ambities
3. Nationale aanpak & rolverdeling netbeheerders, provincie en gemeente
4. Uitwerking gemeentelijke aanpak netcongestie

Samenvatting

1. **Netcongestie**
   Netcongestie speelt in bijna alle provincies, en is daarmee een nationaal probleem geworden. Daarom werken er veel verschillende partijen op nationaal, provinciaal en op lokaal niveau aan het beperken van de transportschaarste.
2. **Impact gemeente**
   ‘Groei in balans’ is de komende jaren door netcongestie uitdagender geworden. De knelpunten op het elektriciteitsnet raken de stedelijke ambities voor economie, emissieloos vervoer, gebiedsontwikkelingen, van ons gemeentelijk vastgoed, en voor de energietransitie. We gaan door met plannen en projecten zodat deze gereed zijn op het moment dat transportcapaciteit vrij komt.
3. **Structurele oplossingen**
   De landelijke netbeheerder verwacht dat er in 2027/2029 voldoende capaciteit vrijkomt, bij de afronding van grote infrastructurele uitbreidingen. De komende jaren zal mondjesmaat meer capaciteit vrijkomen maar dat zal onvoldoende zijn om aan de vraag te voldoen.
4. **Lokale oplossingen**
   Met slimme netoplossingen, innovatie en samenwerking is er nog wel transportcapaciteit vrij te maken. Dat kost echter wel veel meer tijd en geld dan voorheen waarbij gewoon een netaansluiting aangevraagd kon worden. Onze stakeholders verwachten dat niet voor alle ontwikkelingen oplossingen mogelijk zullen zijn voor 2029.
5. **Uitwerking aanpak netcongestie**
   Met onze partners Stedin en de Provincie verkennen we welke korte en lange termijn oplossingen er zijn voor verschillende functies en doelgroepen en hoe de gemeente de realisatie daarvan het beste kan ondersteunen. Dit landt in de gemeentelijke aanpak netcongestie. In april informeren wij de raad verder.

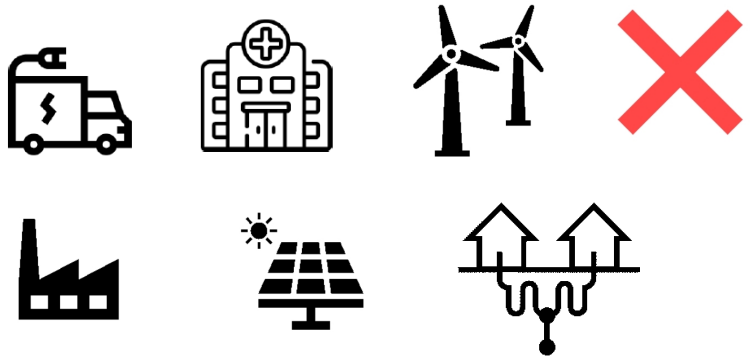
2. Impact op gemeentelijke ambities

Wie kan nog wel transportcapaciteit krijgen?

Nog steeds ruimte voor:

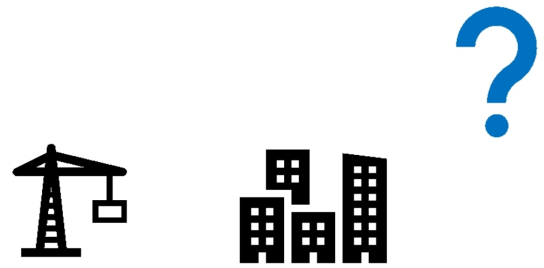
- Nieuwe kleinverbruiker aansluitingen (< 3* 80A), o.a. woningen
- Uitbreiding / nieuwe aansluiting grootverbruikers met een getekende offerte vóór 17 november

Géén ruimte voor:

- Nieuwe grootverbruikers (>3*80 Ampère) (+/- 55kW), o.a. bedrijven en ziekenhuizen
- Uitbreiding capaciteit bestaande grootverbruikers
- Grootschalige duurzame opwek
- Grote warmtepompen t.b.v. verduurzaming bestaande gebouwen

Wachtlijst

Nog onduidelijk

- Woningbouw gerelateerde grootverbruik aansluitingen zoals liften en WKO-systemen
- Tijdelijke grootverbruikers zoals bouwkranen

Gemeente Utrecht

Gevolgen voor gemeentelijke ambities

Emissieloos vervoer

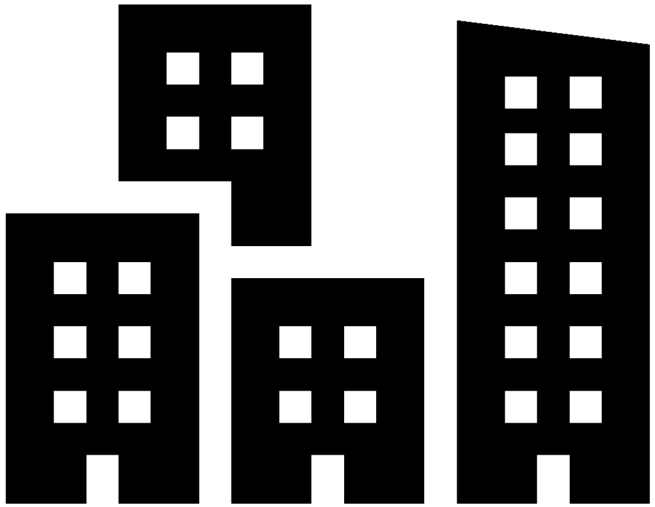
- Gemeente Utrecht is een van de 30 gemeenten die de zero emission zone voor stadslogistiek al in 2025 willen implementeren. Netcongestie is een serieuze bedreiging voor dit plan.
- Tot 2029 hebben we in Utrecht ca. 330 snelladers en 60 ultrasnelladers snelladers nodig die moeten worden aangesloten op grootverbruik aansluitingen met name bij de logistieke bedrijven achter het hek.
- Voor de snellaadvraag van personenvoertuigen zijn tot 2030 550 laders nodig; dit kan deels afgevangen worden met reguliere laadpalen. Daarvan zijn er dan wel 1.000-2.000 extra nodig wat de inpassing lastig maakt.

Gevolgen voor gemeentelijke ambities

Gebiedsontwikkelingen

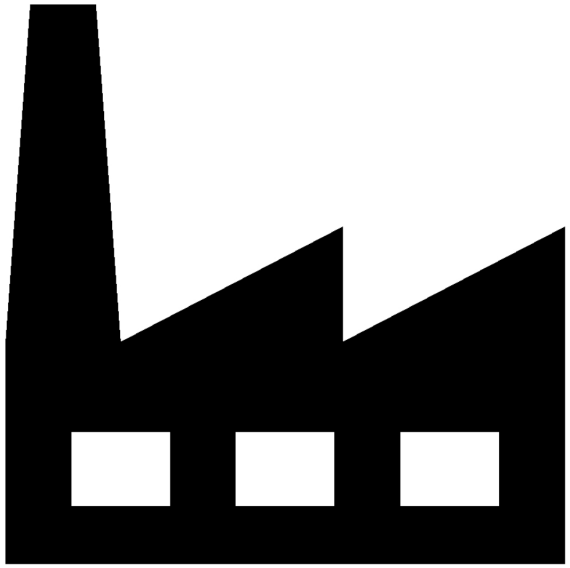
- Bij grootschalige gebiedsontwikkelingen hoort ook de realisatie van werklocaties, utiliteiten, maatschappelijke voorzieningen zoals scholen en zorginstellingen, supermarkten en sport- en verblijfslocaties.
- Er bestaat een risico dat nieuwbouw ontwikkelingen die gepland staan om tussen 2023 en 2029 (gedeeltelijk) opgeleverd te worden, tijdelijk zonder deze voorzieningen zijn.
- Ontwikkelingen waar dit gaat spelen zijn o.a. Merwedekanaalzone, Beurskwartier en Cartesiusdriehoek.

Gevolgen voor gemeentelijke ambities

Economie

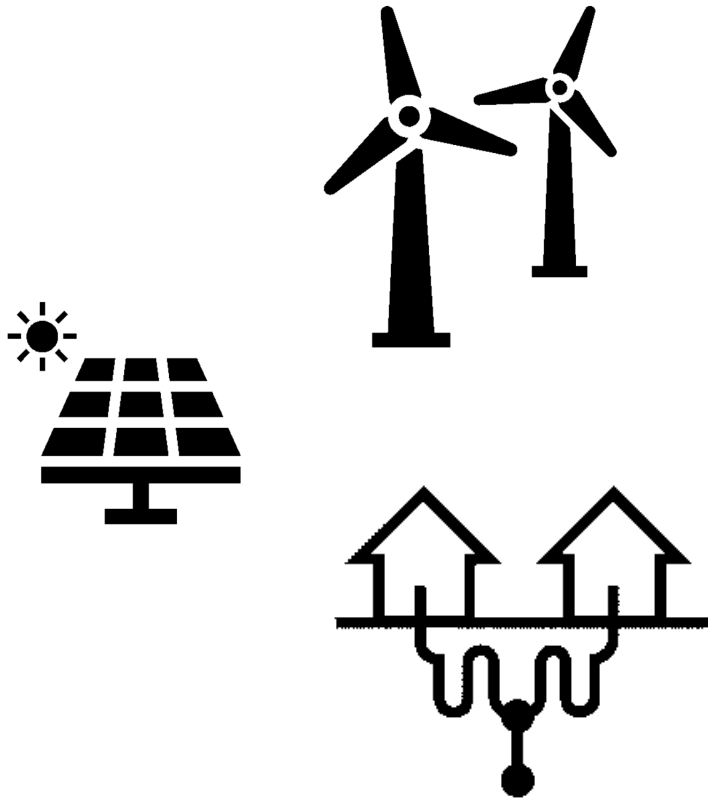
- De RSU doelstelling om tot 2040 ca. 70.000 extra arbeidsplaatsen te realiseren komt onder druk te staan omdat bedrijven geen grootverbruik aansluiting kunnen krijgen
- Voorbeelden van ontwikkelingen die worden geraakt:
  - Het resterende programma Stationsgebied (ruim 12.000 banen)
  - Het nieuw te ontwikkelen circulaire bedrijvenpark Strijkviertel (ca. 1.900 banen),
  - Uitbreiding van USP (4.000-8.000 banen)
  - Nieuwe wijkvoorzienende functies zoals gezondheidscentra en winkels.
- Netcongestie zorgt voor uitstel en meerkosten

Gevolgen voor gemeentelijke ambities

Energietransitie

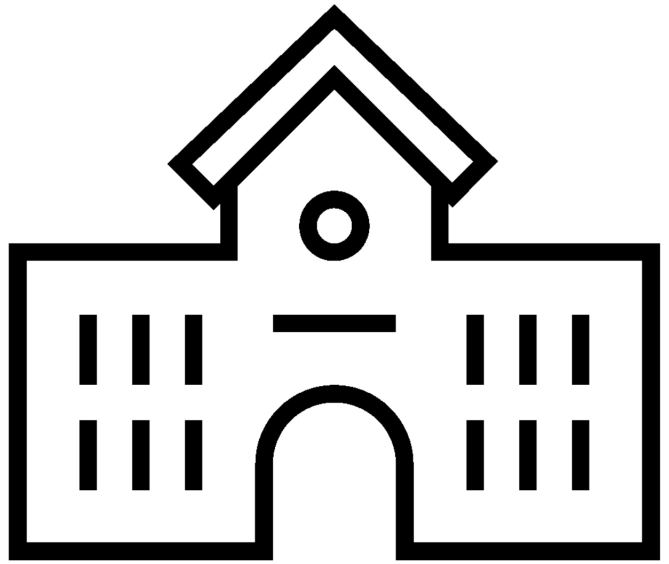
- Doelstellingen voor opwek van duurzame energie worden geraakt:
  - Oplevering van een aantal zonnevelden (o.a. Haarrijnse plas, Nedereindse plas, op de geluidswal A12)
  - 168 GWh zonne-energieproductie op grote daken (bijdrage aan RES-doelstellingen)
- Het verduurzamen van de warmtevoorziening vertraagt:
  - Geothermie, laagtemperatuur warmtebronnen en elektrische boilers kunnen tijdelijk geen grootverbruik aansluiting krijgen ➔ raakt ook bronnenstrategie van Eneco
  - Geldt ook voor collectieve WKO-systemen voor bestaande woningen of bedrijventerreinen en het aardgasvrij maken van bedrijven binnen de gebiedsaanpak

Gevolgen voor gemeentelijke ambities

Gemeentelijk vastgoed

- Gemeenten zijn verplicht om scholen te bouwen bij grootschalige gebiedsontwikkelingen. Bij netcongestie kunnen deze mogelijk geen stroom krijgen.
- Het leeuwendeel van maatschappelijk vastgoed maakt gebruik van grootaansluitingen (>3x80A). Bestaand vastgoed ondervindt door deze ontwikkeling geen significante negatieve effecten.
- Vastgoed dat op dit moment in ontwikkeling is, of tot 2029 gepland staat om ontwikkeld te worden, komt op scherp te staan (zowel nieuwbouw als renovatie / verduurzaming).

3. Nationale aanpak & rolverdeling netbeheerders, provincie en gemeente

Landelijk Actieprogramma Netcapaciteit (LAN)

- Het LAN is een bundeling van maatregelen om transportschaarste op het net aan te pakken met daarin afspraken om de samenwerking tussen (regionale) overheden, netbeheerders en netgebruikers te verbeteren
- Het LAN heeft 3 lijnen:
    1. het **elektriciteitsnet sneller te verzwaren**, met name door de procedures voor netuitbreidingsprojecten korter te maken,
    2. met nieuwe regelgeving **slimmer gebruik van het stroomnet** te stimuleren,
    3. netgebruikers moeten worden aangezet tot **meer flexibel energieverbruik**.
- Netbeheerders investeren in de uitbreiding van het net (ruim 3,9 miljard euro per jaar) en werken aan het verkorten van de doorlooptijd door bijvoorbeeld meer standaardisatie van de netuitbreiding.
- Op korte / middellange termijn zet het rijk in op een herziening van de nettariefstructuur en netcode wijzigingen om alternatieve contractvormen mogelijk te maken en zo meer (tijdelijke en flexibele) transportrechten aan te kunnen bieden.
- **Provincies, regio's en gemeenten hebben een rol gekregen in de integrale planning van ontwikkelingen en prioriteren van netuitbreidingen (pMIEK). Ook hebben lokale overheden een rol in het faciliteren van energiehubs.**

4.Uitwerking gemeentelijke aanpak netcongestie

Handelingsperspectieven gemeenten – eerste overzicht

- Doorgaan met de voorbereiding / planologische procedures van projecten zodat deze op de wachtlijst kunnen komen; op het moment dat transportcapaciteit (en nieuwe contractvormen) beschikbaar zijn, kunnen deze aangesloten worden
- Netuitbreidingen helpen te versnellen door samen te werken met netbeheerders en provincie, en hiervoor actief grondbeleid uit te voeren.
- Verkennen of de gemeente kan faciliteren in (technische) oplossingen bij nieuwbouw, uitbreiding en verduurzaming. Dat bij gebiedsontwikkelingen en voor individuele bedrijven, instellingen en energiesystemen, zodat toch aangesloten kunnen worden.
- Doorgaan met het ondersteunen van collectieve oplossingen zoals e-hub Lage Weide, waardoor er lokaal ruimte ontstaat voor uitbreidingen / nieuwe aansluitingen te faciliteren
- Onder de nieuwe omgevingswet kunnen gemeenten netcongestie waarschijnlijk meewegen bij het verlenen van omgevingsvergunningen en zo sturend optreden in de ontwikkeling van de elektriciteitsvraag.

4. Uitwerking gemeentelijke aanpak netcongestie

- Met onze aanpak netcongestie wil de gemeente haar steentje bijdragen om
    1. lokale projecten op de korte termijn mogelijk maken en
    2. transportschaarste op de middellange- en lange termijn terug te dringen
- Met de opgaven die door netcongestie geraakt worden: economie, emissieloos vervoer, gebiedsontwikkeling, eigen vastgoed, en energietransitie, zal een korte termijn aanpak worden opgesteld
- Op basis van casuïstiek onderzoeken wij, samen met de netbeheerder, wat er nog wél en niet kan en welke (contractuele en technische) oplossingen er zijn voor verschillende doelgroepen
- In bovenregionaal verband zal de gemeente bijdragen aan de integrale planning van de energie-infrastructuur om zo toekomstige transportschaarste helpen beperken
- Op basis van deze inzichten werken wij de aanpak netcongestie uit waarover we u in april 2023 via een raadsbrief verder informeren